

UNESCO YARATICI ŞEHİRLER AĞI KAPSAMINDA GAZİANTEP: MEVCUT RAPORLAR BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME

GAZİANTEP AS PART OF THE UNESCO CREATIVE CITIES NETWORK: AN ASSESSMENT IN THE CONTEXT OF EXISTING REPORTS

Arş. Gör. Nisa AKIN¹

Arş. Gör. Barış BOSTANCI²

ÖZ

Çalışmanın amacı, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) Yaratıcı Şehirler Ağı (UCCN) kapsamında hâlihazırda yayımlanmış öz değerlendirme ve üyelik izleme raporlarından yararlanarak, ağda bulunan 116 şehir içerisinde Türkiye’yi temsil eden tek şehir olma özelliğine sahip Gaziantep’in 30 Kasım 2019 tarihine kadar hazırlaması gereken üyelik izleme raporunu oluşturmasına imkân verecek politika önerileri geliştirmektir. Araştırma kapsamında, UCCN tarafından yayımlanmış 17 şehrin üyelik izleme raporu ile 1 şehrin öz değerlendirme raporu doküman inceleme yöntemi ile betimsel analize tabi tutulmuştur. Elde edilen bulgular, UCCN tarafından üyelik izleme raporu için oluşturulan format ve sınıflandırma temelinde, gastronomi kenti Gaziantep’in yaratıcı şehir konseptine uygun şekilde değerlendirilmiştir. Çalışma, gastronomi temasıyla yaratıcı şehir olarak Gaziantep’in küresel sahnede sergileyeceği kimliğini güçlendirmesi adına bir kılavuz oluşturmakla birlikte, UCCN üyelik izleme raporları bağlamında yol gösterici çalışmaların eksikliği göz önüne alındığında, bu alanda araştırma boşluğunu doldurmayı da hedeflemektedir. Çalışmanın sonuçlarının, kilit paydaşların, özellikle kentsel politika üreticilerinin, çağdaş kentsel politikaları yaratıcılık temelinde sürdürülebilir kalkınmaya dönüştürmeleri açısından da kıymetli değere sahip olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, UNESCO’nun yaratıcılığın korunmasına sürekli katılımı ve yaratıcı endüstrilerin gelişimini garanti altına aldığı Yaratıcı Şehirler Ağı bağlamında yeni raporlar üretildikçe çalışmanın kapsamını genişletmek ve önerilerini çoğaltmak mümkün olabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Gastronomi, Gaziantep, Yaratıcı Şehirler, UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı.

JEL Sınıflandırma Kodları: L83, M1, O1.

ABSTRACT

The aim of the article is to develop a policy recommendation that will allow Gaziantep, which has the feature of being the only city to represent Turkey in 116 cities in the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) Creative Cities Network (UCCN), to formulate a required membership monitoring report by 30 November 2019, by using the self-evaluation and membership monitoring reports already published. Within the scope of the research, membership monitoring reports of 17 cities and self-evaluation report of 1 city published by UCCN were subjected to descriptive analysis by document examination method. The findings were evaluated according to the Gaziantep’ creative city concept on the basis of the format and classification of the membership monitoring report established by the UCCN. The study aims to provide a guide for strengthening the identity of Gaziantep will display on the global stage as the creative city with the theme of gastronomy, as well as filling the research gap in this area, given the lack of guiding work in the context of UCCN membership monitoring reports. The results of the study are also considered to have a precious value by key stakeholders, especially urban policy makers, in terms of transforming contemporary urban politics into

¹ İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, nisa.akin@ikc.edu.tr

² İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, baris.bostanci@ikc.edu.tr

sustainable development on the basis of creativity. However, it will be possible to broaden the scope of work and to multiply the proposals as new reports are produced in the context of the Creative Cities Network, where UNESCO guarantees continuous participation in the preservation of creativity and the development of creative industries.

Keywords: Gastronomy, Gaziantep, Creative Cities, UNESCO Creative Cities Network.

JEL Classification Codes: L83, M1, O1.

1. GİRİŞ

Yaratıcı endüstriler olarak adlandırılan alana dair kavramsal çerçevenin belirlenmesi tartışmaları akademik yazında sıklıkla kendine yer bulmaktadır. Bununla birlikte, yerelde ekonomik gelişmenin lokomotifleri olan ve özünde yaratıcılık bulunan sektörler, şehirlerin yaratıcılığını ekonomik ve kültürel bir değere dönüştüren unsurlar olarak ülkelerin kalkınmalarında önemli bir aktör görevi üstlenmektedirler. Nitekim geleneksel endüstrilerden yaratıcı endüstrilere geçişte yaşanan ekonomik ve kültürel değişimler, günümüzde şehirlerin önemini giderek arttırmaktadır. Bu da, dünyanın birçok bölgesinden pek çok kenti “yaratıcı şehir” olabilmek için yoğun ve karmaşık bir rekabet içerisinde ulusal ve uluslararası yatırımcıların, ziyaretçilerin ve mevcut hemşerileri ile yeni yerleşimcilerin taleplerine karşılık verecek yerel ve kültürel şehir imajını geliştirmeye yönelmektedir. Bu bağlamda, yerel yönetimler başta olmak üzere kentin diğer kurum ve kuruluşlarının işbirliği ile şehrin ekonomik, sosyal, politik, kültürel, fiziksel ve fonksiyonel yapılarının birikimini pozitif imgelerle ilişkilendirecek sofistike stratejiler kullanarak kenti pazarlamak büyük önem arz etmektedir (Mustard ve Kovács, 2013:100). Günümüzde, sürekli değişen ve gelişen bir organik yapı olarak şehirlerin sahip oldukları yaratıcı kimliklerinin, kendilerini diğer kentlerden farklılaştıran bir rekabet unsuru olarak görüldüğü aşikârdır. Bundan dolayı, istikrarlı kentsel ve bölgesel gelişme için şehirlerin yaratıcılığını destekleyen değerlerin ortaya çıkarılması ve kent paydaşlarının görüşü ve işbirliği ile şehre özgü bir bileşen geliştirilerek yeniden yaratım sürecinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Nitekim günümüzde şehir pazarlaması ve kentsel markalaşma stratejileri de genellikle cazip şehir imajını teşvik etmek için kültür ve yaratıcılığa vurgu yapmaktadır (Leng ve Badaruzaman, 2014:323-326; Rosi, 2014:108; Pearson ve Pearson, 2016:165-166). Bu bilinçle, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), şehirlerin yaratıcı unsurlarının kültürel birer miras olarak korunması gerektiği görüşüyle, 2004 yılında “UNESCO Kültürel Çeşitlilik Küresel İttifakı” kapsamında “Yaratıcı Şehirler Ağı (Creative Cities Network)” programını oluşturmuştur. Program, şehirlerin sahip oldukları kaynakların ekonomik bir değeri olan ürünlere/hizmetlere dönüşebilmesine katkı sağlayan yaratıcı endüstrilerin teşvik edildiği ve kentsel yaratıcı potansiyelin gerçekleştirildiği bir girişim olarak uluslararası arenada büyük bir öneme sahiptir. Bu ağa dâhil olabilmek amacıyla pek çok kent, bünyesinde bulunan yaratıcı endüstrileri tanıtmak, geliştirmek ve yaratıcı sınıfları kendisine çekerek alımlı bir kent imajı yaratmak üzere çetin bir rekabet içerisine girmiştir. Hâlihazırda, 54 ülkeden 116 şehir bu ağa dâhil olarak, yaratıcı endüstrilerin geliştirilmesine ve kültürel çeşitliliğin korunmasına devamlı ve derin bağlılıklarını misyon olarak gördüklerini beyan etmişlerdir. Yaratıcı endüstrilerin gruplandırılmasında kullanılan pek çok sınıflandırmanın aksine, UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı kapsamında “gastronomi” ilk kez bir tema olarak yer almıştır. Ağın diğer sınıflandırmalardan farklı olarak gastronomi dalını bir tema olarak belirlemesi, yerel mutfakların kültürel birer miras olarak ulusal ve uluslararası düzeyde korunması gerektiğinin önemli bir kanıtı olmuştur.

Balkanlar, Ortadoğu ve Akdeniz’den esintiler taşıyan Türk mutfağının hem tarihi hem de coğrafi olarak kendine has bir kimliğinin bulunduğu ve bu kimliğin ülke coğrafyasının sundukları ile zengin bir mutfak kültürüne haiz olduğu bilinen bir gerçektir. Bu nedenle, geniş bir coğrafya içerisinde dağılmış her bir yörenin kendine has malzemeleri ile çeşitli yemek kültürlerini oluşturduğu ülkemizde gastronomi alanında pek çok kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerekmektedir. Nitekim zengin malzemeleri ve yemekleri ile bilinen Gaziantep, 2015 yılında gastronomi dalında UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı’na dâhil olarak, ülkemiz şehirlerinin yerel temelde kültürel ve yaratıcı unsurlarının çeşitliliğine dikkat çekmiştir. Türkiye’den sadece Gaziantep’in, sahip olduğu mutfak kültürü ile gastronomi dalında yaratıcı şehir olarak ağa dâhil edildiği düşünüldüğünde, bunun Gaziantep şehri için bir değer ifade ettiğini ve kenti diğerlerinden ayırt eden ve ona farklılık katan unsurları içerdiğini söylemek mümkündür. Bununla beraber, bu gibi itibarlı bir ağa katılım, şehirlerin tanınırlığına ve görünürlüğüne katkıda bulunmakta ve yerel sürdürülebilir kalkınma için sosyal, ekonomik ve kültürel işbirliklerinin geliştirilmesine öncü olmaktadır. Ancak tek başına ağa katılım, uzun vadeli ve sürdürülebilir yerel kalkınma için yeterli olmadığı gibi, üye şehirlerin yerel kalkınma hedefleri içerisine kültür ve yaratıcılığı dâhil ettiklerinin,

kamu, özel ve sivil toplum örgütleri ile işbirlikleri kurarak ortak projeler geliştirdiklerinin ve kentin yaratıcı potansiyelini gerçekleştirmeye dönük gelecek projeksiyonları ürettiklerinin ağ içerisinde dönemsel olarak hazırlanan ara raporlara da yansıtılması beklenmektedir.

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı kapsamında yer alan şehirlerin, üyeliklerini takiben her dört yılda bir üyelik izleme raporu oluşturmaları gerekmektedir. Yine başarılı bir üyelik izleme raporu oluşturmanın gereği olarak da, kentlerin öz değerlendirme raporu hazırlayarak, kendi potansiyellerini ölçmeleri tavsiye edilmektedir. Bu bakış açısıyla, çalışmada öncelikle yaratıcı endüstriler ve yaratıcı şehirler alanları hakkında öz bir bilgi sağlanarak, Türkiye'nin UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'nda temsil edilen ilk ve biricik kenti Gaziantep için 30 Kasım 2019 tarihine hazırlanacak olan üyelik izleme raporuna ışık tutması adına, ağda şimdiye kadar yayımlanmış olan öz değerlendirme ve izleme raporları incelenmiştir. Elde edilen bulgular, UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı tarafından sunulan rapor biçimine göre yorumlanarak, gastronomi şehri Gaziantep'in oluşturacağı bu ilk rapor için çeşitli politika önerileri geliştirilmiştir.

2. YARATICI ENDÜSTRİLER VE YARATICI ŞEHİRLER

İçerdikleri endüstri kolları benzerlikler sergileyen kültür endüstrileri ve yaratıcı endüstriler kavramları, uzun yıllar birçok akademik yazında benzer politika ve faaliyet alanlarını ifade etmek amacıyla birbiri yerine kullanılmakta olup (Galloway ve Dunlop, 2007:17; Garnham, 2005:15; Pratt, 2005:35).), esas olarak bilgi, beceri ve yetenek odağında şekillenen ürün ve hizmetlerin üretimine ve tüketimine odaklı ekonomik faaliyetleri kapsamaktadır. Her ne kadar kültür endüstrisi kavramının kitle kültürü üzerinde temellendirildiğini ifade eden Adorno ve Horkheimer için kültür ve endüstri arasında çelişkili bir bağ olsa da (Horkheimer ve Adorno, 2002:94); yaratıcı endüstrilerin kültür endüstrilerinden bağımsız düşünülmeceği tezini savunan Flew'e göre de, yaratıcı endüstrilerin gelişimi; (i) kamu politikalarının bir gereği olarak kültür endüstrilerinin geliştirilmesi, (ii) bilgiye dayalı ekonomilerin teşviki ve (iii) imalattan hizmet sektörüne olan değişim ile büyük oranda ilgilidir (Flew, 2002:1-2). Bu kapsamda, kentsel kazanımlarını temelde sahip olduğu yaratıcı ve kültürel değerlerden alan, yaratıcı endüstrilerin ve yaratıcı sınıfların bulunduğu mekânlar olarak tanımlayabileceğimiz yaratıcı şehirler de, kültür ve ekonominin iç içe geçtiği tesisler olarak düşünülmektedir. Nitekim yaratıcılık ve kentler arasında karşılıklı ve güçlü bir ilişkinin varlığını değer temelinde inceleyen Smith ve Warfield'a göre; yaratıcı şehirlerin iki farklı kavramsal tanımları mevcuttur (Smith ve Warfield, 2008:288). Kültür merkezli anlayışa göre, değer öncelikle vatandaşların yaşam kalitelerini artıran yaratıcı eylemlere yerleştirilir; ekonomik fayda ikincil olarak belirlenmektedir. Bu bağlamda yaratıcı kentin temel değerleri; sanat, kültür ve toplumun refahı ile kültürel faaliyetlere erişimi ve dâhil edilmesidir. Öte yandan ekonomi merkezli yaklaşıma göre, ekonomik kalkınma ve büyüme öncelikli değer olarak görülmekte ve sanatsal değerler ikincil olarak kabul edilmektedir. Bu anlayışa göre ise temel değerler; yaratıcı girişimler/endüstriler yoluyla elde edilen kentsel ekonomik sürdürülebilirlik ve refahıdır. Bir başka ifadeyle, kültür merkezli anlayışa göre yaratıcı şehir, farklı ve kapsamlı sanatların ve kültürün mekânı olarak tanımlanırken; ekonomi merkezli anlayışa göre yaratıcı şehir, ekonomik yeniliğin, yaratıcı yeteneğin ve yaratıcı endüstrilerin mekânı olarak tanımlanmaktadır. Oysa yaratıcı kent söylemini tek bir anlayışa indirgeyerek açıklamak, kavramsal çerçevenin dar bir bakış açısıyla birlikte sunulmasına sebep olmaktadır. Zira yaratıcı şehirler, ekonomik değerini kültürel öğeleri üzerine temellendiren, doğrudan ekonomik fayda sağlamanın ötesinde, toplumsal refahı arttırmakta ve kentsel kimlik oluşumunu tesis ederek kent imajını güçlendirmektedir. Böylelikle, bir yandan sanat, medya ve kültür endüstrilerinin önemsemediği yeni ekonominin kurumsal dinamiklerine sahip çıkarken (Cunningham, 2002:54), diğer yandan şehrin içerdiği yaratıcı mirasın gözetilmesine katkıda bulunarak, kent ve sakinleri arasında hissî bir bağ kurulmasında da köprü vazifesi görmektedir.

Yaratıcılığın kentsel yenilik ve yenilenmede önemli bir değer olarak görülmesi (Landry, 2008:165) ve 21. yüzyılın başlangıcından itibaren, gelişmiş ekonomilerde yeni ekonomik faaliyetlerin geliştirilmesi tartışmaları (Musterd ve Murie, 2010:3) ile birlikte fikri mülkiyetin artan ekonomik değeri kent çalışmaları içerisinde de giderek kıymet görmeye başlamış ve kentlerin kültürel ve yaratıcı değerlerini tanımlamalarının gerekliliği ile yaratıcı endüstrilerin geliştirilmesinin önemine ilişkin tartışmalar da kentsel politika üreticilerinin çalışma alanlarına girmiştir. Bununla birlikte, kentleri biricik ve özel yapan alamet-i mümeyyizlerinin büyük ölçüde sahip oldukları yaratıcı sınıf ile ilgili olduğunu savunan anlayışa göre ise (Florida, 2012:11), yetenekli insanların bir arada bulunduğu bölgelerde yaratıcılık iktisadi bir değer ifade etmekte (Florida, 2005:87) ve şehirler arasındaki küresel rekabetin ana unsuru yaratıcı sınıfı cezbedebilmekten geçmektedir (Florida, 2007:53). Bu nedenle, kentlerde yaratıcı iklimin gelişmesine öncülük eden kritik sınıfa ve onun diğer yaratıcı sektör

sınıflarıyla olan etkileşimine artan oranda ihtiyaç duyulmaktadır. Günümüzde yaratıcı sınıflar, mekânlar ve sektörler ekseninde yürütülen tüm bu tartışmalar gösteriyor ki, yaratıcılık ve endüstrinin birbirlerinin varlığını tehdit etmeden, beraber yaşayabilecekleri koşulların oluşturulması kentlerin rekabetinde öncül ve kritik bir faktör haline gelmektedir.

Literatürde, “yaratıcı endüstriler” olarak adlandırılabilir endüstrilerin sınıflandırılmasına yönelik ittifakla kabul gören bir metodoloji olmamakla birlikte, gerekli nitelikleri taşıyan faaliyetleri içeren çeşitli sınıflandırmalar mevcuttur. Bunlar içerisinde genellikle rağbet gösterilen ve akademik yazında sıklıkla yer verilen ilk sınıflandırma, İngiltere tarafından 1998 yılında yayımlanan Yaratıcı Endüstriler Haritalandırma Belgesi’nde geçmektedir. İngiltere Kültür, Medya ve Spor Departmanı (DCMS) tarafından yayımlanan bu belge, yaratıcı endüstriler hakkındaki bilinç düzeyini arttırmayı ve bu endüstrilerin ekonomiye katkıları ile karşılaştıkları sorunları aktarmayı amaçlamaktadır (DCMS, 2001:3). “Bireysel yaratıcılığa, beceriye ve yeteneklere sahip olan ve fikrî mülkiyet üretimi ve işletimi yoluyla servet ve iş yaratma potansiyeline sahip olan endüstriler” (DCMS, 2001:5) olarak tanımlanan on üç yaratıcı sektörü sınıflandırmak üzere geliştirilen bu model Tablo 1’de başlıklarıyla verilmiştir.

Tablo 1. DCMS Yaratıcı Endüstriler Sınıflandırması

Reklam	Moda	Yayıncılık
Sanat ve Antika Pazarı	Film	Yazılım
Mimari	Eğlence Yazılımı	Televizyon ve Radyo
El Sanatları	Müzik	
Tasarım	Performans Sanatları	

Kaynak: (DCMS Yaratıcı Endüstriler Haritalandırma Belgesi, 1998)

DCMS tarafından oluşturulan bu sınıflandırma ve haritalandırma belgesi, İngiltere’deki yaratıcı endüstrilere ait ilk ayrıntılı kılavuz olmasının yanı sıra, uluslararası alanda da yaratıcı endüstriler etrafında süregelen tartışmaların büyük bölümünü şekillendirmektedir. 2004 yılında, UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı ile birlikte yeni bir sınıflandırma daha literatüre girmekle birlikte, bu sınıflandırma temelde DCMS yaratıcı endüstriler modeli ile benzerlikler göstermekte, ancak içerdiği “gastronomi” teması ile literatürde genel kabul görmüş bu ve benzeri sınıflandırmadan özellikle ayrılmaktadır. Çalışmada temel alınan bu sınıflandırma, Tablo 2’de yer alan yedi farklı yaratıcı endüstri temasını içermektedir.

Tablo 2. UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Temaları

Zanaat ve Halk Sanatları	Edebiyat
Tasarım	Müzik
Film	Medya Sanatları
Gastronomi	

Kaynak: (UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı, 2016)

Ekonominin ardındaki itici güç olarak kentler, sahip oldukları kültürel değerlerini yalnızca fiziki unsurlarından değil, aynı zamanda sahip oldukları soyut unsurlarından da almaktadır. Bu bilinçle, bir kültürel miras olarak gastronomi de, UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı’nda kentsel ekonomik gelişmenin belirleyicisi olan yaratıcı sektörlerden biri olarak yer almıştır. Nitekim gastronomi, içerisinde yerel özellikleri barındıran, kentin coğrafi, tarihi ve iklim özelliklerine göre şekillenen zengin ve farklı bir geleneğini ifade etmesi açısından şehirler için tipik bir yaratıcılık unsurudur. Gastronomi şehri olgusunun UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı’na katılmasıyla birlikte, giderek artan sayıda kent, gastronomiyi sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşim içerisinde bir yaratıcı endüstri olarak kabul etmeye başlamıştır (Xiaomin, 2017:60). Bunun sonucu olarak, Tablo 3’te de görüldüğü üzere, UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı’nda 2015 yılı öncesi yalnızca 8 gastronomi şehri yer alırken, bu sayı 2015 yılı ile birlikte 18’e yükselmiştir.

Tablo 3. UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı Gastronomi Şehirleri

Şehir	Üyelik Tarihi	Ülke	Kıta
Popoyan	2005	Kolombiya	Güney Amerika
Chengdu	2010	Çin	Asya
Östersund	2011	İsveç	Avrupa
Jeonju	2012	Güney Kore	Asya
Zhale	2013	Lübnan	Afrika
Florianopolis	2014	Brezilya	Güney Amerika
Shunde	2014	Çin	Asya
Tsuruoka	2014	Japonya	Asya
Belem	2015	Brezilya	Güney Amerika
Bergem	2015	Norveç	Avrupa
Burgos	2015	İspanya	Avrupa
Denia	2015	İspanya	Avrupa
Ensenada	2015	Meksika	Kuzey Amerika
Gaziantep	2015	Türkiye	Avrupa
Parma	2015	İtalya	Avrupa
Phuket	2015	Tayland	Asya
Rasht	2015	İran	Asya
Tucson	2015	Amerika	Kuzey Amerika

Kaynak: (UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı, 2016)

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı tarafından gastronomi şehri olarak tanınmak için belirlenen kriterler aşağıdaki gibidir (UNESCO, 2014):

- Kentsel merkezin ve/veya bölgenin karakteristik bir özelliği olan iyi gelişmiş gastronomi;
- Sayısız geleneksel restoran ve/veya şefi bünyesinde barındıran canlı gastronomi topluluğu;
- Geleneksel mutfakta kullanılan endojen malzemeler;
- Endüstriyel / teknolojik ilerlemeler karşısında ayakta kalabilen yerel bilgi, geleneksel mutfak uygulamaları ve pişirme yöntemleri;
- Geleneksel gıda pazarları ve geleneksel gıda endüstrisi;
- Gastronomi festivallerine, ödüllere, yarışmalara ve diğer tanınırlık faaliyetlerine ev sahipliği yapma geleneği;
- Doğaya saygı ve sürdürülebilir yerel ürünlerin tanıtımı;
- Kamuoyunun takdirine çalışmak, eğitim kuruluşlarında beslenmenin teşvik edilmesi, biyoçeşitliliği koruma programlarının aşçılık okulları müfredatına dâhil edilmesi.

Kriterlerden de anlaşıldığı üzere, bir şehrin yalnızca gastronomi şehri olarak tanınması onun bu unvanı ebediyetle taşıyacağı manasını içermemektedir. Nitekim UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı tarafından yaratıcı şehir olarak seçilmiş her kentin, dört yılda bir üyelik izleme raporu hazırlaması da bunun bir sonucudur. Esasen, gastronomi şehri olarak ilan edilen yaratıcı şehirler, gastronomi hakkındaki bilgi ve becerilerini daha da arttırmak için sağlık koşullarının iyileştirilmesine ve insanların yaşam kalitesinin yükseltilmesine olan derin bağlılığı benimseyen ve ekonomik açıdan, tarım, turizm, lojistik, gıda sektörü gibi sektörlerle de geniş bağlantılı bir kalkınma aracı olarak gastronominin rolünü önemseyen kentlerdir.

3. YÖNTEM

Yaratıcı endüstriler ve yaratıcı şehirler ile ilgili sınıflandırmaların yetersizliği ve girift yapısı, genelde araştırmacıları çeşitli ilkelere göre tasnif metotları geliştirmeye, farklı betimlemeler kullanmaya ve/veya değişik kurum çıktılarını bütünleşik olarak yorumlamaya mecbur kılmaktadır (Bassett vd., 2002:15). Çalışmada, Gaziantep ilinin UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'nda yer alması sebebiyle, bu programın araştırma tasarımından, izleme ve öz değerlendirme raporlarından yararlanılmıştır. Nitel veri toplama araçlarından olan doküman

incelemesi yöntemiyle mevcut raporlardan elde edilen veriler, betimsel analize tabii tutularak, üyelik izleme raporunda belirlenen kriterler bağlamında yorumlanmıştır.

Araştırmada, UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı (UCCN)'nda ağa katılım periyotları baz alınarak oluşturulan ilk ve ikinci tur izleme raporlarının İngilizce dilinde yazılanlarından ve gastronomi temasında yer alan Chengdu yaratıcı şehrinin öz değerlendirme raporundan faydalanılmıştır. İzleme raporlarından çalışmaya en çok katkı sağlaması beklenen ve şu ana kadar rapor sahibi olan tek gastronomi şehri Popayan'ın izleme raporunun Fransızca olması çalışma için en önemli kısıtlardan biri olmuştur. Bununla birlikte, görsel sanatlar temasında yer alan Lyon yaratıcı şehri de rapor dilinin Fransızca olması sebebiyle araştırma kapsamında değerlendirmeye alınmamıştır. Bu bağlamda, çalışmaya 17 izleme ve 1 öz değerlendirme raporu olmak üzere toplam 18 rapor dâhil edilmiştir. İzleme raporları, Seville (Müzik), Montreal (Tasarım), Bologna (Müzik), Santa Fe (Zanaat ve Halk Sanatları), Buenos Aires (Tasarım), Berlin (Tasarım), Aswan (Zanaat ve Halk Sanatları), Edinburg (Edebiyat), Shenzhen (Tasarım), Nagoya (Tasarım), Melbourne (Edebiyat), Kobe (Tasarım), Kanazawa (Zanaat ve Halk Sanatları), Iowa City (Edebiyat), Glasgow (Müzik), Ghent (Müzik) ve Bradford (Edebiyat) şehirlerine ait olup (UNESCO, 2016a; UNESCO, 2016b; UNESCO, 2016c; UNESCO, 2016d; UNESCO, 2016e; UNESCO, 2016f; UNESCO, 2016g; UNESCO, 2016h; UNESCO, 2016i; UNESCO, 2016j; UNESCO, 2016k; UNESCO, 2016l; UNESCO, 2016m; UNESCO, 2016n; UNESCO, 2016o; UNESCO, 2016p; UNESCO, 2016r); kentlerin özgün yaratıcı değerlerinin incelendiği öz değerlendirme raporlarından ise örnek teşkil etmesi amacıyla yalnızca Chengdu (Gastronomi) doküman incelemesine tabii tutulmuştur (UNESCO, 2012).

Gaziantep özelinde 30 Kasım 2019'a hazırlanacak olan izleme raporu için tavsiyeler ve politikalar içeren bu çalışmada sunulan önermeler, UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'nın Üyelik İzleme Raporu standartlarına uygun kategorilere ayrılarak yorumlanmıştır. Üyelik İzleme Raporu; "Özet", "Genel Bilgiler", "Ağın Küresel Yönetimine Katkıları", "UCCN Hedeflerine Ulaşmak için Yerel Düzeyde Uygulanan Başlıca Girişimler", "UCCN Hedeflerini Gerçekleştirmek için Şehirlerarası İşbirliği ile Uygulanan Başlıca Girişimler" ve "Gelecek Dört Yıllık Ara Dönem için Aksiyon Planı" olmak üzere altı ana başlık altında bölümlere ayrılmıştır (UNESCO, 2017). İlk başlık olan "Özet" kısmı, şehrin yaratıcı değeri odağında şehirle ilgili kısa ve net bilgiler içermekteyken, "Genel Bilgiler" kısmı ise şehrin adı, bağlı olduğu ülke, yaratıcı konsepti, başvuru tarihi, kabul tarihi ve muhatapları hakkında malumatları barındırmaktadır. "Ağın Küresel Yönetimine Katkıları" kısmında ise son dört yılda katılan UCCN yıllık toplantılarının sayısı, varsa UCCN yıllık toplantısı ev sahipliği, yaratıcı ağın alt gruplarının çalışma veya koordinasyon toplantısına ev sahipliği yapma durumu, UCCN Yürütme Kurulu'nda bulunma durumu ve UCCN başvurularının değerlendirme sürecine dâhil olma sayısı gibi UCCN'nin ana faaliyetlerinde oynanan rollerle ilgili bilgiler yer almaktadır. UCCN rapor tasarımı ve bu çalışmada daha çok yer tutan üç bölümden ilki olan "UCCN Hedeflerine Ulaşmak için Yerel Düzeyde Uygulanan Başlıca Girişimler" kısmı, şehrin raporlama sürecine kadar gerçekleştirdiği yerel düzeydeki etkinlikler ve faaliyetlerin anlatıldığı kısım olup; beşinci bölüm olan "UCCN Hedeflerini Gerçekleştirmek için Şehirlerarası İşbirliği ile Uygulanan Başlıca Girişimler" kısmı ise şehirlerin çoğunluklu olarak aynı temada bulunduğu diğer şehirler başta olmak üzere farklı temalardaki şehirlerle birlikte düzenledikleri etkinlik ve faaliyetlerin anlatıldığı kısımdır. Son bölüm olan "Gelecek Dört Yıllık Ara Dönem için Aksiyon Planı" kısmında ise, şehirlerden, gelecek ara dönemde ağa katkı sağlamayı hedefledikleri değerler, etkinlikler ve faaliyetlerle beraber bunlar için detaylı olmayan bir bütçe planı oluşturmaları beklenmektedir. UCCN tarafından üyelik izleme raporu için oluşturulmuş örnek tasarıma ait bu altı ana başlıktan son üçü raporda önemli bir yer tutmakta ve çalışma özellikle bu kısımlarla ilgili yaratıcı şehir Gaziantep için yorumlamaları ve önermeleri içermektedir.

4. BULGULAR VE DEĞERLENDİRMELER

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'nın ana hedeflerinden biri, sürdürülebilir kentsel gelişme ve kalkınma için kültür ve yaratıcılığın potansiyelinden tam olarak yararlanmayı amaçlayan fikirler ve yenilikçi deneyimler laboratuvarı olarak işlev görmektir. Bu amaçla, dört yılda bir üye şehirlerden Üyelik İzleme Raporu hazırlanması beklenmektedir. Bu raporda UCCN tarafından belirlenen temalardan birinde "yaratıcı şehir" unvanına sahip olan kentin;

- Yerel ve uluslararası düzeyde UCCN Misyona Bildirgesi'nin uygulanmasına yönelik istikrarlı taahhüdünü göstermesi;
- Takip eden dört yıl için bir eylem planı sunması;

- Yeni deneyimler ve değerler üretmesi;
- Yaratıcı şehir kapsamı ve deneyimi üzerine araştırmaları ve vaka analizlerini teşvik etmesi beklenmektedir (UNESCO, t.y.).

Bununla birlikte, ağ içerisinde zorunlu kılınmayan ancak hazırlanması gerekli görülen öz değerlendirme raporlarının da en az izleme raporları kadar kıymetli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Burada belirtmekte fayda var ki, UCCN Üye İzleme Raporu hazırlamanın gereği olarak, yaratıcı tema çerçevesinde şehrin sektörel, kültürel ve demografik haritasının çıkarıldığı bu Öz Değerlendirme Raporu kentin kendi yaratıcı potansiyelini ölçmesi ve yönetebilmesi açısından faydalı bir doküman oluşturmaktadır. Bu bağlamda doküman analizine tabii tutulan 17 izleme raporu ve 1 öz değerlendirme raporu farklı başlıklar altında yorumlanarak elde edilen bulgular özetlenmiştir.

4.1. Öz Değerlendirme Raporu Kapsamında Değerlendirme

Öz değerlendirme raporlarından gastronomi temasında yer alan tek rapor olan Chengdu şehrinin öz değerlendirme raporunun incelenmesi, 2015 yılında gastronomi temasında yaratıcı şehir seçilen Gaziantep'in hazırlayacağı üyelik izleme raporuna yol göstermesi bakımından önemlidir. Raporun giriş kısmında yer alan şehrin gastronomi sektörünün haritası; faaliyet gösteren işletme sayısı, mevcut çalışan sayısı, senelik bazda cirolar, büyüme rakamları, büyük çaplı ticari markalar ve ödül almış markalar gibi bilgiler içererek şehrin gelecekte planlayacağı aksiyonlar için önemli bir başlangıç noktasını oluşturmaktadır. Raporda ayrıca, şehrin ulusal ekonomideki ve gastronomideki yeri de belirtilerek, kenti uluslararası arenada temsil edecek gerçekçi coğrafi işaretlemeler ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte, Chengdu Ticaret Odası bünyesinde yeni bir departman tesis edilerek sadece bu konuya odaklı bir birim oluşturulmuştur. Bu da şehrin, sadece UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na katılımı değil; aynı zamana ağda uzun süreli mevcudiyeti de son derece önemseyişinin bir kanıtıdır. Bu kapsamda, Gaziantep'in gastronomi alanında mevcut sektörel yapısının ortaya konulduğu ve mutfak zenginliklerinin coğrafi olarak işaretlendiği bir haritalandırma çalışmasının yapılması gelecek dönem faaliyetlerinin belirlenebilmesi için temel bir kaynak teşkil edecektir. Yine bu niyetle, ağa katılım için başvuru yapan belediye ile kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında sağlanacak topyekün bir işbirliği, kentin yaratıcı değerlerinin sürdürülebilir ekonomik değere dönüştürülmesi adına kritik bir öneme sahip olacaktır.

Chengdu, yerel halkın geniş katılımıyla gastronomiye değer veren bir şehir olarak, yıl boyunca çeşitli gastronomi etkinlikleri düzenlenmesini teşvik etmektedir. Bu bilinçle düzenlenen Chengdu Uluslararası Gıda ve Turizm Festivali haricinde kent, Çin Uluslararası Yiyecek ve Turizm Festivali'ne katılım sağlama ve 2010'da Şangay'da düzenlenen Dünya Fuarı (EXPO)'nda yemek sergisi açma gibi ulusal düzeyde de kendi yaratıcı değerini yansıtan pek çok faaliyette bulunmuştur. Ayrıca, 2010'da ağın ilk gastronomi şehri olan Popayan'ın düzenlediği Uluslararası Yiyecek Festivali'nde yer alarak hem gastronomi zenginliklerini tanıtmaya hem de uluslararası işbirliği sağlama imkânına sahip olmuştur. Şehrin aldığı bir diğer önemli aksiyon da, gastronomi zenginliklerinin toplu ve düzenli olarak sunulduğu yemek mekânları üretmek olmuştur. Nitekim bu kapsamda, Yi Pin Tian Xia gibi 1 milyon m2 alana yayılmış, 103 işletmeye ev sahipliği yapan ve aynı anda 150 bin müşteriyi ağırlayabilme kapasitesine sahip "yemek mabedi" veya "dünyanın yiyecek cenneti" olarak bilinen sahanın oluşturulmasının yanı sıra; Qintai Road, Jinsha Catering and Entertainment Block, Kuan & Zhai Alley, Jinli Ancient Street gibi şehrin kültürel ve geleneksel yapısını temsil eden ve 2300 yılı aşkın tarihine ev sahipliği yapan antik sokakları gastronomi ve turizm merkezi haline dönüştürülerek sembol yemek merkezleri de yaratılmıştır. Gaziantep'in sahip olduğu gastronomi zenginliklerinin çeşitliliği düşünüldüğünde, kent mutfağının sahip olduğu yiyecek ve içecek yelpazesinin tanıtımı için düzenlenen yerel festivallerin halkın geniş katılımını ve desteğini teşvik edecek şekilde yeniden organize edilmesi, ulusal ve uluslararası düzeyde pazarlanması şehrin yaratıcı kimliğini ortaya çıkarmak için atacağı önemli adımlardan biri olacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte, kentin gastronomi şehri olarak bilinirliğini arttırmak için yapabileceği bir diğer çalışma da, "yaratıcı şehir" olarak marka değerinin ortaya çıkarılmasına öncülük eden gastronomi işletmelerini şehrin tarihi kimliğini yansıtan mekânlarda toparlayarak lokal coğrafi kümelenmeler oluşturmaktır. Böylelikle kentin turizm potansiyeli ve gastronomi zenginliklerinin harmanlandığı kültürel mekânlar yaratılarak, Gaziantep mutfağının tanıtıldığı ve tadıldığı ortamlar üretilmiş olacaktır. Bu noktada, tıpkı Chengdu'nun da yaptığı gibi sektörün ileri gelen işletmeleri ile akademinin bilgi ve tecrübelerini paylaştığı yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde etkinliklerin planlanması ve çıkan sonuçların raporlanarak gelecek dönem planlamalarına yansıtılması şehrin gastronomi mirasını korumak adına atılacak gerçekçi bir adım olacaktır.

Hazırlanan öz değerlendirme raporunda Chengdu, sahip olduğu yaratıcı mirasın korunmasında ve geliştirilmesinde gastronomi eğitiminin önemli bir etkiye sahip olduğunu değerlendirmiştir. Bu kapsamda kent, bölgede yer alan üniversitelerden destek alarak kurduğu mutfak enstitüleri ile gastronomi yaratıcılığının taze kalmasını sağlamıştır. Gastronomi, içerisinde sanat ve zanaatı barındıran bir alan olarak, sahip olduğu kültürü pratik bilgi ve becerileri ile harmanlayabilen profesyonellere ve nitelikli iş gücüne ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle, Gaziantep'in mevcut gastronomi kültürünün nesiller boyu aktarılmasına öncülük edebilecek eğitimli şef ve yöneticileri yetiştirecek profesyonel uygulama mutfaklarının oluşturulması, kent için kritik bir öneme sahip olacağı düşünülmektedir.

Chengdu, 2010 yılında gastronomi şehri seçilmesini takip eden iki yıllık süre içerisinde 1000'i aşkın fotoğraf ile doğrudan veya dolaylı olarak 4000'den fazla kez medyada yer almıştır. Bununla birlikte kent, televizyon ve yayın istasyonlarında 30.000 dakikayı aşkın reklama ve gastronomi alanında yaratıcı şehir olma unvanıyla ilgili 200'den fazla özel sütun ile ortalama 1300 adet habere konu olmuştur. Oluşturulan resmî internet sitesi, özel televizyon programı, dergiler, fotoğraf albümleri ve sahip olunan yemek zenginliklerini içeren referans bir kitap basımı gibi diğer medya araçlarının da kullanıldığı birçok faaliyet ile ulusal ve uluslararası alanda kalıcı bir etki yaratılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda, Gaziantep'in gastronomi dalında yaratıcı şehir olarak seçilmesini takiben hazırlanan web sitesi, yapılan etkinliklerin, haberlerin ve güncel bilgilerin paylaşıldığı bir platform olarak önemli bir pazarlama alanıdır. Ancak, tek başına etkisi tartışmalıdır. Bu nedenle, kentin yaratıcı şehir seçilmesinin duyurulması haricinde, bu kapsamda düzenlenen ve düzenlenecek olan etkinliklerin ve sahip olunan gastronomi mirası ile ilgili her türlü içeriğin görsellerle desteklenerek yaratıcı şehir Gaziantep ile ilgili farkındalığın artırılması gerekmektedir.

Mevcut durum analiz edilerek oluşturulan Chengdu öz değerlendirme raporu, gerçekçi hedefler içeren gelecek planlarını, noksan olduğu unsurlar üzerinde şekillendirerek son bulmaktadır. Bu kapsamda, gastronomi alanında belirli standartları yakalamak için düzenlenecek detaylı bir araştırma ve geliştirme faaliyetinin yürütülmesi, sektörü modernize etmek adına profesyonel gastronomi eğitiminin inşası ve bölgede söz sahibi olacak bir gastronomi üssünün kurulmasına hizmet edecek fiziksel ve ticari altyapı düzenlemelerinin geliştirilmesi gibi politikalar üretilmiştir. Bu niyetle Gaziantep'in de gelecek planlarını sağlam bir temelde kurgulamak adına, mevcut durumunu gerçekçi bir şekilde analiz ederek şehrin ihtiyaç duyduğu politikaları oluşturması gerekmektedir.

Gastronomi alanında yayımlanan tek rapor olan Chengdu öz değerlendirme raporundan elde edinilen bilgiler ışığında denilebilir ki; gerçekçi ve kapsamlı bir şekilde hazırlanan öz değerlendirme raporu, başarılı bir üyelik izleme raporu oluşturmanın ön koşuludur. Nitekim UCCN Üyelik İzleme Raporu'nun içeriğine bakıldığında, öz değerlendirme raporundan elde edilen kapsamlı bilgilerin özetlenip, tertip edilmesi ile oluşturulduğu gözlemlenmiştir. Gerçek ve doğru veriler önderliğinde hazırlanan bir öz değerlendirme raporu, yaratıcı şehirler için stratejik bir öneme sahiptir. Bu amaçla, Gaziantep için tarihi bir değere sahip olan mutfak kültürünün nispeten yeni bir ekonomik alan olarak tanımlandığı göz önüne alınarak, gastronominin mevcut konumu ve izlenmesi gereken politikalar yeniden değerlendirilmelidir.

4.2. Üyelik İzleme Raporları Kapsamında Değerlendirme

Chengdu'nun hazırlanmış olduğu ve Gaziantep'in de model olarak gastronomi kimliğini ve haritasını ortaya koyabileceği öz değerlendirme raporu, UCCN Üyelik İzleme Raporu'nun dört, beş ve altıncı kısımlarıyla içerik olarak benzer bilgileri barındırmasına karşın; farklı temaların yaratıcı fikirlerini gastronomiye uyarlayarak önerileri çoğaltabilmek adına, mevcut üyelik izleme raporlarından İngilizce dilinde yayımlanmış 17 rapor da değerlendirmeye alınarak betimsel analize tabii tutulmuştur. Mevcut üyelik izleme raporları içerisinde gastronomi temasında yer alan tek rapor olan Popayan (Gastronomi)'in rapor dilinin Fransızca olması, daha önce de belirtildiği üzere çalışmanın önemli bir kısıtıdır. Ancak, en az aynı temada yer alan şehirler arasındaki işbirliği kadar farklı temalarda yer alan şehirler arasında sağlanacak işbirliğinin ağıncı öncelikli hedeflerinden biri olduğu göz önüne alınarak, diğer temaların ürettiği politikalar gastronomi şehri Gaziantep için yeniden yorumlanmıştır. Elde edilen bulgular, üyelik izleme raporunun son üç bölümüne tekabül eden kısımlar için değerlendirilmiş olup, birbirini tekrar eden etkinliklerden kaçınılarak, şehirlerin raporlarına yansıtıldığı faaliyetlerden yalnızca orijinal olanlar temelinde öneriler geliştirilmiştir.

4.2.1. “Özet”, “Genel Bilgiler” ve “Ağın Küresel Yönetimine Katkı” Kapsamında Değerlendirme

Ağın yaratıcı şehirlerinin yerel ve şehirlerarası düzeyde planları ile gelecek dönem projeksiyonları hakkında bilgi verilen yayımlanmış üyelik izleme raporlarında kentler; rapor tasarımında yer alan ilk üç bölümde yer alması

gereken bilgiler haricinde tercihen konulabilen bir takım ekler ile yaratıcı potansiyellerini etraflıca anlatarak raporlarını zenginleştirmişlerdir. Nitekim tasarım temasında yaratıcı şehir unvanına sahip olan Berlin, üyelik izleme raporunun ek kısmında yalnızca tasarım alanı ile ilgili değil; kentin içerdiği tüm yaratıcı endüstrilere ait şirket sayılarını vererek, sektörün büyüme oranını ve iş hacmini ülkenin ekonomisine olan katkısı ile birlikte açıklamıştır. Bu şekilde rapora eklenecek ve şehri bir bütün olarak açıklayan veriler, yalnızca raporun zenginliğini arttırmakla kalmayıp, aynı zamanda şehrin yaratıcı endüstrilerinin haritalandırılmasının yapılmasına da katkı sağlayacaktır. Gaziantep özelinde yorumlandığında, kentin başta el sanatları olmak üzere sözlü geleneklerini ve folklorunu yansıtan yaratıcı potansiyelini ortaya çıkaracak bir envanter çalışmasının yapılması, şehrin yaratıcı endüstriler haritasının çıkarılması adına faydalı bir doküman teşkil edecektir. Bu kapsamda, TRC1 Bölgesi şehirlerinin (Gaziantep, Adıyaman, Kilis) endüstri verilerinden ve İpek Yolu Kalkınma Ajansı istatistiklerinden yararlanılarak, Gaziantep için detaylı bir çalışma yürütülmesi ve kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarının desteği alınarak topyekûn bir işbirliği sağlanması yerinde olacaktır.

4.2.2. “UCCN Hedeflerine Ulaşmak için Yerel Düzeyde Uygulanan Başlıca Girişimler” Kapsamında Değerlendirme

Zanaat ve halk sanatları temasında yaratıcı şehir unvanına sahip olan Kanazawa, 2011 Nisan ayında el sanatları alanında faaliyet gösteren işletmelerinin satış kanallarını genişletmek ve el işi ile ilgili geleneksel bilgileri yaymak için Kanazawa İşletmeleri Yaratım Ajansı'nı kurmuştur. Ajans, bir yandan işletmeleri destekleyen bilimsel ve ekonomik faaliyetler yürütürken, öte yandan da Kanazawa özelinde bir marka yaratma idealini gerçekleştirmeye çalışmıştır. Edebiyat dalında UNESCO yaratıcı şehri unvanına sahip Iowa City kenti ise, Iowa Üniversitesi'ne bağlı Uluslararası Yazarlık Programı'nın yürütülmesinin yanında, bu programın kurucusu, şair, oyun yazarı, editör ve eleştirmen Paul Engle'in ismiyle ödüllendirilen bir uluslararası yarışma organize etmektedir. Her iki kent de gerçekleştirdiği faaliyetleri bilimsel bilgi ile uygulamayı birleştiren bir temelde inşa etmişlerdir. Buradan hareketle, Gaziantep özelinde mevcut gastronomi işletmelerinin desteklenmesi ve hâlihazırda eğitimine devam eden Gaziantep Üniversitesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü ile ortak projeler üretilmesi amacıyla belediye koordinasyonunda bir birim tesis edilmesinin gerekmekte olduğu düşünülmektedir. Bu birim tarafından organize edilecek ve her yıl düzenlenerek geleneksel hale getirilecek olan bir yarışma da yine şehrin gastronomi dalında yaratıcı şehir olarak tanıtımına katkı sağlayacaktır. Ayrıca, kentin gastronomi zenginliklerine katkısı olan kişilerin düzenlenen bu gibi organizasyonlardaki ödüllere isimlerinin verilmesi de şehrin gastronomi hafızasının diri tutulması adına önemli bir adım olacağı düşünülmektedir.

Müzik temasında yaratıcı şehir olan Ghent, 2014 yılında Belçika, Türkiye ve Fas arasında yapılan göç anlaşmalarının hatırasına “Göçün 50 Yılı” adıyla müzik ve tarihi buluşturan bir organizasyon düzenlemiştir. Aswan kenti ise, zanaat ve halk sanatlarında yaratıcı şehir olmanın verdiği sorumlulukla, bölgede yaşamış Nubilerin önemli geçim kaynağı olan el işlerini tanıtmak için Nubi El İş Festivali düzenleyerek bu kültürel mirasın korunmasına katkı sağlamıştır. Kentlerin tarihi hafızaları ile sahip oldukları kültürel zenginliklerinin birbirinden bağımsız düşünülmemeyeceğinin kanıtı olan bu etkinlikler, mevcut yaratıcı konseptin korunması açısından son derece kıymetlidir. Bu bilinçle, Gaziantep'in günümüzde yok olma tehdidi ile karşı karşıya kalan gastronomi zenginliklerinin canlı tutulması adına, belirlenecek olan tarihi bir konsept çatısında şehrin mutfak kültürünün tanıtılması, şehrin yerel düzeyde uygulayabileceği kalıcı bir faaliyet olacaktır. Edebiyat alanında yaratıcı şehir olan Edinburg ise, turizm ve edebiyatı sentezleyen çalışmalarla şehrin yaratıcı değerinin sürdürülebilirliğine önemli bir katkı sağlamıştır. 2011 yılında Edinburg Turizm Eylem Grubu tarafından turizm, konaklama ve taşımacılık sektörlerinde yürütülen müzakereleri takiben, 2012 yılında Edebiyat Turizmi için İşletme Fırsatları Rehberi hazırlanmıştır. 2014 yılında ise 20.000 pound değerinde bir fonla kurulan Edinburg Turizm Girişimi Programı, halen edebiyat turizmine katkı sağlayacak etkinlikler, tanıtım turları ve mobil uygulamalar gibi pek çok girişimle yürütülmeye devam etmektedir. Gastronomi ve turizmin birbirinden ayrı düşünülmediği günümüzde, ulusal ve uluslararası düzeyde Gaziantep özelinde düzenlenecek bir Gastronomi Turizmi Hareketi, şehrin ulusal düzeyde bilinirliğini ve görünürlüğünü arttırması beklenmektedir. Tıpkı tasarım kenti Montreal'in 2012-2015 yılları arasında tasarım ve mimarlık alanında 19 yarışma ve atölye sığdırdığı gibi Gaziantep de çok sayıda organizasyonla kentin turizm değerine de katkı sağlayacak prestijli bir etkinlik şehri haline getirilebileceği öngörülmektedir. Montreal'in yalnızca 75 mimar / tasarımcı ve 14 milyon dolarlık bir maaş ödemesi ile gerçekleştirdiği tüm bu etkinliklerden toplamda 112 milyon dolar ederinde bir değer sağladığı göz önüne alındığında, Gaziantep'in de küçük bütçelerle şehrin ekonomisine katkı sağlayacak yüksek değerli projeler üretmesi gerekmektedir.

Ağın önemli tasarım şehirlerinden olan Berlin, raporun hazırlandığı tarih itibariyle sayıları 100'ü aşan yeni işletmeye koçluk ve mentorluk hizmetleri vererek, hem şehrin tasarım işletmelerinin ortak bir akıl ile yürütülmesini sağlamış hem de sahip olduğu yaratıcılığın sürdürülebilirliğini güvence altına almış olup, ağda kalmanın önemli şartlarını yerine getirecek faaliyetlerde bulunmuştur. Benzeri uygulamaların Gaziantep özelinde yapılması da, şehrin gastronomi düzenine yeni çarklar eklerken, eskilerle beraber uyumlu ve daha güçlü dönmesini sağlayacaktır. Berlin şehrinin raporunda göze çarpan bir diğer önemli husus da, düzenlenen etkinliklerin rapora sade ve anlaşılır şekilde, kronolojik sıra esas alınarak aksettirilmesi olmuştur. Yaratıcı şehirler ağına girebilmenin temelleri şehrin kültürel geleneklerine sahip çıkmakla ve korumakla ortaya çıksa da, ağda kalabilmenin yolu sahip olunan bu geleneklerin devamlılığını sağlayacak bilgileri sistematik olarak muhafaza edebilmekten geçmektedir. Bu durumun bilincinde olan tasarım şehirlerden Buenos Aires, geçmişte yapılan ve gelecekte yapılması planlanan tasarımları, Tasarım ve Yaratıcılık Metropol Enstitüsü'nde bilimsel veri setine dönüştürüp, gelecek nesiller için koruyarak bir bilgi bankası oluşturmuştur. Gaziantep özelinde düşünüldüğünde, mutfak kültürünün sadece yemek tarifi ile sınırlı olmadığı farkındalığı ile hareket edilerek gastronomi kültürüne konu olan her türlü öğenin belirlenmesi, muhafazası ve aktarımı nezdinde bir veri seti oluşturulması şehir için ciddi bir kültürel teminat teşkil edecektir.

2015 yılı Aralık ayında, ağın müzik temasındaki şehirlerinden biri olan Seville, Noel zamanının kültürel önemini getirisi ile şehir merkezindeki üç ayrı tarihi mekânda Figaro, Carmen ve Don Giovanni gibi önemli operalara ev sahipliği yapmıştır. Türkiye'nin kültürel yapısı da göz önünde bulundurulduğunda, dini bayramlar, tarih boyunca gastronomi zenginliklerimizi sergileyebileceğimiz önemli günler olmuştur. Bu bilinç ve birikim ile Gaziantep de şehrin sakinleri ile bütünleşebileceği bayram etkinlikleri tertip ederek, sahip olduğu mutfak kültürünü canlı tutma fırsatını yakalamış olacaktır. Müzik temasında yaratıcı şehir olan Bologna ise, yaratıcı konsepti korumaya ve geliştirmeye odaklı, aralarında sanatçılar, şirketler, ticaret odaları, bölgesel ve belediye düzeyinde paydaşların bulunduğu 24 ortağa 27 kamu binası tahsis ederek toplantıların ve festivallerin düzenlenebileceği bir ortam hazırlamıştır. Şehirde hâlihazırda düzenlenen 16 müzik festivalinin 9'u da (Angelica, Pianofortissimo, Bologna Jazz Festival, Musica Insieme, Bologna Festival, Regia Accademia Filarmonica, A Summer Musical Festival, Robot, Mozart 2014) bu binalarda gerçekleştirilmiştir. Benzeri büyüklükte bir tahsisin birçok şehirle birlikte Gaziantep için de zor olacağını söylemek mümkün olmakla beraber, bu hareketin arkasında yatan bilinci yaratıcılığın devamlılığını sağlayıcı hamlelere yönlendirerek, şehrin imkânları dâhilinde bütün paydaşları kapsayan kentsel yaratıcı mekânların üretilmesi, şehrin ağda güçlü bir şekilde yer edinmesine olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

Edebiyat temasında yaratıcı şehir unvanına sahip olan Bradford, Bradford Film Şehri ve Yorkshire Film Arşivi gruplarının girişimleri sonucunda, Bradford tarihini temel alan görselleri içinde barındıran bir DVD seti oluşturmuştur. Ayrıca Bradford çevresinde geçen film ve televizyon aksiyonlarını içinde barındıran, 100 yılı aşkın bir süreyi kapsayan film mirası uygulaması sayesinde de şehrin tarihine sahip çıkmıştır. Günümüz teknolojisinin erişimine açılan bu kültürel hafıza, özellikle genç nesillerin şehrin geleneklerini bilerek büyümesi adına isabetli bir proje olarak nitelendirilmektedir. Gaziantep için düşünüldüğünde, usta-çırak ilişkisi veya aile içinde nesiller arasında devam eden gastronomi bilgisi akışını hem geniş kitlelere ulaştırmak hem de bu bilgiye erişim kolaylığı sağlamak şehre büyük bir kazanım sağlayacaktır. Genç yaratıcı insanın önemini farkındalığı ile onları hedef alan etkinlikler düzenleme gayreti içinde olan tasarım şehri Shenzhen, 2013 yılından itibaren her iki yılda bir 69 ülkeden katılımcıların yer aldığı Genç Yetenekler İçin Shenzhen Tasarım Ödülü Yarışması düzenlemektedir. Gaziantep'in de geniş çapta katılımı gerçekleştirilebileceği gastronomi temelli bir yarışma, şehrin ulusal ve uluslararası düzeyde bilinirliğine katkıda bulunacağı öngörülmektedir. Ayrıca Shenzhen hazırlamış olduğu rapora, tasarım temasının alt dalları olan endüstriyel tasarım, şehir tasarımı, kültürel ve yaratıcı parklar, görsel tasarım, iç tasarım, moda tasarımı, artistik ve kültürel iyileştirme alanlarında şehirdeki kanaat önderleri ve önemli sanatçılarla kentin durumunun tartışıldığı kısa röportajları da ekleyerek şehrin tasarım kültürü mirasına zenginlik kazandırmıştır. Tüm bu değerlendirmeler özelinde, Gaziantep de geniş yelpazeye sahip mutfağının temellerini oluşturan tarımsal ürünlerdeki çeşitliliği arşivleyecek ve koruyacak bir proje üreterek, hem ülkemiz gastronomi hafızasına önemli bir miras bırakacak hem de UCCN'ye sürdürülebilirlik için ciddi bir katkıda bulunacağı öngörülmektedir.

Ağın, coğrafik konum olarak dünyadan izole olduğunun bilincinde olan edebiyat şehirlerinden Melbourne, yazarlara, editörlere ve kütüphanecilere 3000\$'a kadar fon sağlayarak, yaratıcı bireylerin edebiyat alanındaki gelişmelerini kentin yaratıcı potansiyeline ve değerine dönüştürmelerine katkıda bulunmayı amaçlamıştır. Oluşturulan seyahat fonundan faydalanan 46 yaratıcı kişi, 18 farklı ülkede kendini geliştirme imkânı yakalamıştır. Gaziantep özelinde de, faal veya potansiyel şefler için yaratılacak fonun da şehrin gastronomi

zenginliklerini arttırmak ve tanıtmak için önemli bir kaynak teşkil edeceği öngörülmektedir. Tasarım temasında yaratıcı şehir unvanına sahip Kobe'nin 2012 yılından itibaren her iki yılda bir düzenlediği, 8-15 yaş arası çocukların tasarım alanında profesyonel bilgi ve beceri edinerek birkaç aylık sürede bir şehir tasarımı yarattıkları Chibikkobe programından hareketle Gaziantep'in de, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı gibi özel bir günde, ulusal ve uluslararası düzeyde birçok ülkeden katılımcı çocuklar ile yaratıcı gastronomi atölyesi deneyimi düzenlemesi kentin gastronomi şehri olarak tanınırlığına katkı sağlayacak başarılı bir etkinlik olacaktır.

4.2.3. “UNESCO Hedeflerini Gerçekleştirmek için Şehirlerarası İşbirliği ile Uygulanan Başlıca Girişimler” Kapsamında Değerlendirme

UNESCO'nun Yaratıcı Şehirler Ağı için belirlemiş olduğu misyonun ve amaçlarının önemli kısmını teşkil eden şehirler arasında işbirliğini arttırıcı faaliyetlerde bulunmak, üyelik izleme raporunun beşinci kısmında kendine yer edinmiştir. Zanaat ve halk sanatları temasında yaratıcı şehir unvanına sahip olan Kanazawa, 2010-2014 yılları arasında 20 genç zanaatkârı ağıda bulunan diğer 10 yaratıcı şehre göndererek, diğer kentlerin kültürlerini öğrenip deneyimleyerek ilham kazanmalarını sağlamıştır. Bu kapsamda, genç şef adayları ve aşçılar için deniz aşırı eğitim programları düzenleyerek, gastronomi temasında yer alan diğer şehirlerle ilişkileri güçlendirmek ve mutfak zenginliklerini harmanlayarak yaratıcılığı arttırmak, Gaziantep'in şehirlerarası işbirliği için atabileceği adımlardan biri olarak öncül bir etkiye sahip olacaktır.

Tasarım şehri Berlin, 2013 yılında UNESCO Tasarım Şehirleri İletişim Platformu'nu kurarak, ağıda bulunan tüm tasarım şehirlerinin içinde bulunduğu, yaratıcı süreçlerin ve yenilikçi fikirlerin paylaşılacağı bir ortam sağlamıştır. Yine müzik temasında yaratıcı şehir unvanına sahip Ghent, Seville, Bologna ve Glasgow ise Ghent Deklarasyonu adı altında beraber düzenleyebilecekleri etkinlikleri arttırmayı hedeflediklerini beyan ve taahhüt etmişlerdir. Henüz gastronomi temasında yer alan kentler ile ilgili ortak bir platformun oluşturulmadığı da göz önüne alınırsa, Gaziantep, mevcutta yer alan 18 gastronomi şehri belirli vaatler altında bir araya getiren bir yapılanmaya giderek işbirliğini uzun vadeli politikalara yansıtması olacaktır. Sistemik olarak faaliyetlerine devam eden tasarım şehirlerinden Kobe, ağıdaki şehirlerden Saint Etienne'de çocuklar için tasarım atölyesi oluşturarak ve dünyanın önemli başkentlerinden Paris'te ise bir tasarım sergisi açarak hem uluslararası bilinirliğini arttırmış, hem de şehirler arasındaki işbirliğini güçlendirmiştir. Bir benzeri olarak Gaziantep için de, tema fark etmeksizin ağıda yer alan şehirlerde gastronomi zenginliklerini sergileyecek bir mutfak atölyesi etkinliğinin düzenlenmesi, kentin yaratıcı şehir olarak farkındalığını arttırmak için alacağı stratejik kararlardan biri olmalıdır.

Zanaat ve halk sanatları temasında yaratıcı şehir unvanına sahip Santa Fe'nin yine aynı temada yer alan Icheon ile 2013 yılında kardeş şehir anlaşması imzalaması örneğinden hareketle, Gaziantep'in de ağıda yer alan herhangi bir şehir ile kardeş şehir olarak ikili ilişkilerini güçlendirmesi ve yaratıcılık potansiyelini arttırması için önemli bir adım olacaktır. Tüm bu örnek faaliyetlerin yanı sıra, incelenen üyelik izleme raporlarında benzerine rastlanmamış, özgün işbirliği girişimleri olarak; özellikle gastronomi teması dışında yer alan seçilecek şehirler ile o şehirlerin temasını gastronomi ile ilişkilendirebilecek kitap, belgesel, film veya tasarım çalışmalarının organize edilmesi, bir yandan Gaziantep'in gastronomi zenginliklerinin partner şehirlerin yaratıcılıklarının bir parçası haline gelmesine imkân verecek, diğer yandan ise kentin ağıdaki ve uluslararası arenadaki bilinirliğine katkıda bulunacaktır. Ayrıca, uluslararası düzeyde birçok ülkeden katılımcı çocuklar ile yaratıcı gastronomi atölyesi deneyimi düzenlemesi kentin gastronomi şehri olarak tanınırlığına katkı sağlayacak başarılı bir etkinlik olacaktır.

4.2.4. “Gelecek Dört Yıllık Ara Dönem için Aksiyon Planı” Kapsamında Değerlendirme

Üyelik izleme raporunun son kısmını oluşturan bu bölümde, şehirlerden, gelecek dört yıllık süreç içerisinde gerçekleştirmeyi planladıkları etkinlikler ile bu etkinlikler için ayrılan bütçe hakkında yüzeysel bir bilgi vermeleri beklenmektedir. Tasarım temasında yaratıcı şehir olan Montreal ve Berlin ile müzik şehri Ghent, bu kısımda gelecek dönem projeksiyonları için ne kadarlık bir harcama kalemine ihtiyaç duydukları ve bu bütçenin hangi kurum ve/veya kuruluşlarca sağlanacağı hakkında yıllık bazda bir bilgi sunmuşlardır. Yine zanaat ve halk sanatları temasında yaratıcı şehir unvanına sahip Kanazawa ise, 2020 Tokyo Olimpiyatları ve Paralimpik Oyunları kapsamında kenti, küresel vitrinde yaratıcı bir merkez olarak lanse edecek programların hazırlığında olduğunu beyan etmiştir. Bu bağlamda, Türkiye'nin de ev sahipliği adaylığı sürecinde bulunduğu 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası gibi uluslararası sportif turnuvalarda şehrin zenginliklerini tanıtıcı faaliyetlerde bulunmak Gaziantep için önemli bir adım olacağı düşünülmektedir.

Edebiyat şehirlerinden olan Melbourne, üretkenliğe çok fazla konu olmamış alt temalardan biri olan çizgi roman ile ilgili bir proje üreterek, ağa ciddi düzeyde bir zenginlik katmayı hedeflemektedir. Gaziantep de gastronomi teması düşünüldüğünde, şu ana kadar ilgi görmemiş veya unutulmuş alt temalarla ilgili kapsamlı bir proje ile farklılık yaratarak ağıdaki yerini sağlamlaştırmış olacaktır. Mısır'da bulunan zanaat ve halk sanatları şehri Aswan'ın gelecek dönem projeksiyonları arasında, zanaat ve halk sanatlarına ilham veren önemli unsurlardan olan Nil Nehri ile alakalı olarak Nil Müzesi Projesi geniş bir yer tutmaktadır. Kent, nehrin tarihçesi ve kültür üzerindeki etkilerini gösterebilecekleri sergi, konferans salonu ve kütüphaneyi barındıran bir kültür kompleksi inşa etmeyi planlamıştır. Bu bilinçle, Gaziantep şehrinin kültürel yapısını şekillendiren mekânların hikâyesinin aktarıldığı ve tematik arşive sahip bir kütüphanenin oluşturulması, şehrin kültürel altyapısını güçlendirecek orta vade planlar arasında kritik bir öneme sahip olacaktır. Tüm bunların yanı sıra, ağın yıllık toplantılarına ev sahipliği yapmak veya gastronomi temasında bulunan şehirlerin katılımıyla bir Gastronomi Zirvesi tertip etmek de gelecek dönem aksiyon planları içerisinde ağıda kalma teminatını içinde barındıran ses getirecek bir taahhüt olacaktır. Tüm bunların yanı sıra, şehirde gastronomi turizminin önemli duraklarından biri olan ve Türkiye'de kurulmuş ilk mutfak müzesi olma özelliğine sahip Emine Söğüş Mutfak Müzesi'nin altyapısının geliştirilerek ulusal ve uluslararası alanda bilinirliğini arttıracak tanıtım etkinliklerinde bulunmak da kentsel gastronomi hafızasının güçlendirilmesi için yerinde bir adım olacaktır.

5. SONUÇ

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na dâhil olan kentler, yaratıcılığı sürdürülebilir kalkınma için stratejik bir faktör olarak gördüklerine devamlı bağlılıklarını göstermek adına, her dört yılda bir üyelik izleme raporu hazırlamakla yükümlüdürler. Ağa 2015 yılında gastronomi temasından dâhil olan ve Türkiye'nin mevcuttaki tek yaratıcı şehir unvanına sahip kenti Gaziantep ise, ilk üyelik izleme raporunu 30 Kasım 2019 tarihinde teslim edeceklerdir. Yalnızca ağa katılımın ağıda sürekli yer alma gibi bir taahhüdü beraberinde getirmediği düşünülürse; UCCN misyon ve hedeflerine hizmetten uzak, yeterli proje ve etkinlik üretmeyen bir kent olmak, 54 ülkeden 116 şehrin bulunduğu bir ağıda yer alan Gaziantep için uluslararası düzeyde kabul görebilecek kent kıymeti ve bilinirliğinden mahrum kalmak anlamına gelmektedir. Ağın tek raporlama ve izleme sistemi olan bu dört yıllık periyodik raporlardan ilkinin hazırlamak için bir rehber niteliği taşıyan çalışmamız, Gaziantep özelinde politikalar geliştirilmesi adına bir takım önermelerde bulunmaktadır. Bunlardan ilki ve en kıymetlisi, başarılı bir üyelik izleme raporu oluşturmanın ön koşulu olarak görülen öz değerlendirme raporunun Gaziantep için ivedilikle hazırlanmasının gerekliliğidir. Öz değerlendirme raporunda, şehrin mevcut yaratıcı sektörlerinin envanterinin çıkarılması ve bu sektörler içerisinde gastronominin ekonomik ve kültürel değerinin belirlenmesi, kentin yaratıcı endüstriler haritalandırılmasının yapılması adına stratejik bir öneme sahiptir. Kentin tarihi zenginliklerinin, mutfak kültürüyle bulunduğu yemek mekânlarının üretilmesi ve bu alanların pazarlanmasında yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde çeşitli etkinliklerden yararlanılması da bir diğer elzem faktör olarak görülmektedir. Gaziantep gastronomi kültürünün nesilden nesile aktarılması ve profesyonel tekniklerle modernize edilmesi için gastronomi eğitime ve mutfak enstitülerine yapılacak yatırımların teşvik edilmesi ise, şehrin gastronomi hafızasının sürekli canlı tutulması adına heyecan verici bir adım olacaktır. Yerel halkın, şehrin gastronomi değerlerini sahiplenmesi ve ulusal ve uluslararası düzeyde yaratıcı şehir bilinci oluşturabilmek adına medyanın toplum üzerindeki bilgilendirici etkisinden yararlanılarak gastronomi şehri Gaziantep hakkında farkındalık yaratmak, bir yandan kentin bilinirliğine katkı sağlayacak bir yandan da şehrin ekonomik değerini arttıracaktır. Bunlarla birlikte, öz değerlendirme raporunun yalnızca şehrin yetkinlikleri üzerine temellendirilmesinin, gerçekçi gelecek planları üretebilmek adına yeterli olduğunu söylemek imkânsızdır. Şehrin hâlihazırda noksan olduğu unsurların belirlenmesi ve bunları birer fırsata dönüştürebilecek politikalar hazırlanması da en az şehrin öz yeterliliklerine yapılacak vurgu kadar kıymetlidir.

Gastronomi şehri Gaziantep'in yaratıcılık profilinin ortaya konulduğu bir öz değerlendirme raporunun hazırlanmasını takiben, UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'nda kalmanın şartı olarak sunulması gerekli üyelik izleme raporu için mevcut kılavuz doküman takip edilerek kentin dört yıllık periyotta gerçekleştirmiş olduğu projeleri ile gelecekte düzenlemeyi planladığı etkinlikleri ve girişimleri aktarması beklenmektedir. UNESCO'nun rapor hazırlığı ile ilgili kılavuz dokümanında da belirtildiği gibi birinci kısımda, şehirle ilgili pratik bilgileri içeren bir özet, ikinci kısımda şehirle ilgili genel bilgiler ve şehrin ağıdaki temsilcileri olan muhatap bireylerin iletişim bilgileri ile üçüncü kısımda da ağın küresel yönetim faaliyetlerinde bulunma ve katılma bilgileri talep edilmektedir. Raporun bu ilk üç bölümünü oluşturan kısım, şehir ile ilgili özgünlük içermeyen, fark yaratmayan unsurları barındırmaktadır. Çalışmanın önemli bir bölümünü oluşturan "UCCN

Hedeflerine Ulaşmak için Yerel Düzeyde Uygulanan Başlıca Girişimler”, “UCCN Hedeflerini Gerçekleştirmek için Şehirlerarası İşbirliği ile Uygulanan Başlıca Girişimler” ve “Gelecek Dört Yıllık Ara Dönem için Aksiyon Planı” başlıkları altında, yerel ve şehirlerarası girişimler ile gelecek dönem planlamaları ve şehirlerin ağıdaki geleceklerini belirleyecek bulgular, Gaziantep özelinde kentin ağda yer almaya verdiği önem çerçevesinde yorumlanmıştır. Bu bağlamda, raporun dördüncü kısmı olan “UCCN Hedeflerine Ulaşmak için Yerel Düzeyde Uygulanan Başlıca Girişimler” başlığı altında, Gaziantep’in yaratıcılığı kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları beraberliğinde kentsel gelişimin önemli bir parçası olmasını sağlayacak, şehrin kültürel mallarının üretilmesi ve dağıtılmasıyla beraber yaratıcı endüstrileri teşvik edecek, kadın ve çocuklar gibi göz ardı edilmemesi gereken grupların şehrin yaratıcı ve kültürel yaşamına katılımlarını arttıracak projeleri ivedilikle üretmesinin bir gereklilik olduğu öngörülmektedir. Bunlarla beraber, şehrin gastronomi temasında sahip olduğu yaratıcı dokusunu profesyonel düzeyde geliştirecek yenilik merkezlerinin açılması da kentin atacağı önemli bir stratejik adım olarak tespit edilmiştir. Tüm bu etkinliklerin şehrin yaratıcı temasını sürdürülebilir düzeyde destekleyecek kalkınma stratejisi ve planlarına dâhil edilmesi de bir diğer elzem faktör olarak görülmektedir. Ayrıca şehrin kültürel endüstrilerinin ulusal düzeyde ekonomiye katkısı, istihdam, kültürel katılım ve harcamalar gibi verilerin güncel veri ve istatistiklerle desteklenerek raporda belirtilmesi de yerel yaratıcı endüstrilerin kentin sürdürülebilir kalkınmasına katkılarını dair önemli bir gösterge olacaktır. Raporun beşinci kısmı olan “UCCN Hedeflerini Gerçekleştirmek için Şehirlerarası İşbirliği ile Uygulanan Başlıca Girişimler” başlığı altında ise, son dört yıl boyunca, ağın amaçlarını yerine getirmek için bir veya daha fazla UNESCO yaratıcı şehri ile işbirliği içinde gerçekleştirilen girişimlerin, ortaklıkların, projelerin, değişim programlarının ve çalışmaların özetlenmesi istenmektedir. Raporun son kısmını oluşturan “Gelecek Dört Yıllık Ara Dönem için Aksiyon Planı” kısmında ise, gelecekteki dört yıllık dönem boyunca şehrin yaratıcılığı sürdürülebilir kentsel kalkınmanın bir ögesi olarak gördüğü faaliyetleri, ağın amaçlarını gerçekleştirmeyi taahhüt eden orta vadeli bir eylem planı şeklinde sunması beklenmektedir. Hazırlanacak bu eylem planında, yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde öngörülen proje ve programların tahmini yıllık bütçeleri ile birlikte rapora gerçekçi, uygulanabilir ve tutarlı şekilde yansıtılması gerekmektedir.

Başarılı bir üyelik izleme raporu oluşturmanın gereği olarak sunulan tüm bu önerilerin, proje ve etkinliklere aktarılmasının yanı sıra, şehrin yaratıcı dokusunu bozmadan planlı, programlı, sistematik ve bilimsel olarak belediye, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları işbirliğinde şehrin gastronomi mirasını teminat altına alacak uzun vadeli politikalara dönüştürülmesi Gaziantep için kritik bir önem arz etmektedir. Gerçekleştirilen her faaliyetin medya yolu ile özellikle de kentin UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı kapsamında resmî internet sitesi olan <http://www.gastroantep.com.tr> adresinde de güncel olarak sunulup ulusal ve uluslararası farkındalığın sağlanması tüm bu sürecin can damarlarından biri durumundadır. Çalışmanın geliştirilmesi adına Gaziantep’ten önce İzleme Raporlarını sunması beklenen Chengdu, Östersund, Jeonju, Zhale, Florianopolis, Shunde ve Tsuruoka gibi gastronomi şehirleri öncelikli olmak üzere diğer temadaki şehirlerin raporlarının da incelenmesi çalışmanın kapsamını genişletebilecek öneriler arasındadır.

KAYNAKÇA

- Bassett, K., Griffiths, R. ve Smith, I. (2002). “Cultural Industries, Cultural Clusters And The City: The Example Of Natural History Film-Making In Bristol”, *Geoforum*, 33(2), 165-177.
- Cunningham, S. D. (2002). “From Cultural to Creative Industries: Theory, Industry, and Policy Implications”, *Media International Australia Incorporating Culture and Policy: Quarterly Journal of Media Research and Resources*, 102(1), 54-65.
- DCMS (2001). *Creative Industries Mapping Document*. Department of Culture, Media and Sport, UK, London, <https://www.gov.uk/government/publications/creative-industries-mapping-documents-2001>, (Erişim Tarihi: 15 Nisan 2017).
- DCMS (1998). *Creative Industries Mapping Document*. Department of Culture, Media and Sport, UK, London, <https://www.gov.uk/government/publications/creative-industries-mapping-documents-1998>, (Erişim Tarihi: 13 Nisan 2017).
- Flew, T. (2002). “Beyond Ad Hocercy: Defining Creative Industries”, *The Second International Conference on Cultural Policy Research 2002, Conference Proceedings Weelington, New Zealand, January 23-26*, https://eprints.qut.edu.au/256/1/Flew_beyond.pdf, (Erişim Tarihi: 23 Mayıs 2017).

- Florida, R. (2012). *The Rise of the Creative Class (Revised Ed.)*, New York: Basic Books.
- Florida, R. (2007). *The Flight of the Creative Class: The New Global Competition for Talent*, New York: Harper Collins Business.
- Florida, R. (2005). *Cities and the Creative Class*, New York: Routledge.
- Galloway, S. ve Dunlop, S. (2007). "A Critique of Definitions of the Cultural and Creative Industries in Public Policy", *International Journal of Cultural Policy*, 13(1), 17-31.
- Garnham, N. (2005). "From Cultural to Creative Industries: An analysis of the Implications of the "Creative Industries" Approach to Arts and Media Policy Making in the United Kingdom", *International Journal of Cultural Policy*, 11(1), 15-29.
- Horkheimer, M. ve Adorno, T.W. (2002). *Dialectic of Enlightenment: Philosophical Fragments*, Stanford: Stanford University Press.
- Landry, C. (2008). *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators (Second Ed.)*, London: Earthscan.
- Leng, K. S. ve Badarulzaman (2014). "Branding George Town World Heritage Site as City of Gastronomy: Prospects of Creative Cities Strategy in Penang", *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*, 8(3), 322-332.
- Musterd, S., ve Kovács, Z. (2013). *Place-Making and Policies for Competitive Cities*, Oxford: Wiley-Blackwell.
- Musterd, S. ve Murie, A. (2010). *Making Competitive Cities*, Oxford: Wiley-Blackwell.
- Pearson, D. ve Pearson, T. (2016). "Branding Food Culture: UNESCO Creative Cities of Gastronomy", *Journal of International Food & Agribusiness Marketing*, 28(2), 164-176.
- Pratt, A. (2005). "Cultural Industries and Cultural Policy: An Oxymoron?", *International Journal of Cultural Policy*, 11(1), 31-44.
- Rosi, M. (2014). "Branding or Sharing? The Dialectics of Labeling and Cooperation in the UNESCO Creative Cities Network", *City, Culture and Society*, 5, 107-110.
- Smith, R. ve Warfield, K. (2008). "The Creative City: A Matter of Values", P. Cooke ve L. Lazzarotti (Ed.), *Creative Cities, Cultural Clusters and Local Economic Development*, içinde (287-312), Cheltenham: Edward Elgar Publishing.
- UNESCO (2012). Chengdu Öz Değerlendirme Raporu, http://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/EvaluationReport_Chengdu.pdf, (Erişim Tarihi: 11 Haziran 2017).
- UNESCO (2014). The Creative Cities Network: A Global Platform for Local Endeavour, http://www.unesco.org/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/pdf/Creative_cities_brochure_en.pdf, (Erişim Tarihi: 14 Haziran 2017).
- UNESCO (2016). UCCN Booklet: Creative Cities for Sustainable Development, <https://fr.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/creative%20cities%20for%20web.pdf>, (Erişim Tarihi: 12 Mayıs 2017).
- UNESCO (2016a). Seville Üyelik İzleme Raporu, <https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/UCCMusic%20Seville%20Monitoring%20Report%202016.pdf>, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016b). Montreal Üyelik İzleme Raporu, https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/RAPP_1215_MTL_Unesco_Design_en_siteunesco.pdf, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016c). Bologna Üyelik İzleme Raporu, <https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/BOLOGNA%20Monitoring%20Report%20Feb%202016.pdf>, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016d). Santa Fe Üyelik İzleme Raporu, Erişim adresi: https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/Santa%20Fe_UNESCO%20Report%2003%2001%2016.pdf, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).

- UNESCO (2016e). Buenos Aires Üyelik İzleme Raporu, <https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/Buenos%20Aires%20City%20of%20Design.pdf>, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016f). Berlin Üyelik İzleme Raporu, https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/Report_Berlin_UNESCOCREATIVECITIES%20Network_final.pdf, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016g). Aswan Üyelik İzleme Raporu, <https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/Aswan%20the%20creative%20City.pdf>, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016h). Edinburg Üyelik İzleme Raporu, <https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/2017%20-%20UNESCO%20Monitoring%20Report%20-%20EDINBURGH.pdf>, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016i). Shenzhen Üyelik İzleme Raporu, <https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/Shenzhen%20City%20of%20Design%20Report.pdf>, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016j). Nagoya Üyelik İzleme Raporu, https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/Nagoya_unesco_report_20161130_link.pdf, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016k). Melbourne Üyelik İzleme Raporu, <https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/UCCN%20Monitoring%20Report%20Melbourne%20City%20of%20Literature%20301116.pdf>, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016l). Kobe Üyelik İzleme Raporu, https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/KOBE_Membership_Monitoring_Report.pdf, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016m). Kanazawa Üyelik İzleme Raporu, https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/KANAZAWA%202013-2016%20REPORT_0.pdf, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016n). Iowa City Üyelik İzleme Raporu, <https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/CCN%20report%202016-final.pdf>, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016o). Glasgow Üyelik İzleme Raporu, <https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/Glasgow%20Membership%20Monitoring%20Report.pdf>, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016p). Ghent Üyelik İzleme Raporu, <https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/Monitoring%20Report%20UCCN%20-%20Ghent%20UNESCO%20Creative%20City%20of%20Music%20since%202009.pdf>, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2016r). Bradford Üyelik İzleme Raporu, <https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/UNESCO%20Bradford%20City%20of%20Film%20Report%202016%20%281%29.pdf>, (Erişim Tarihi: 23 Mart 2017).
- UNESCO (2017). Membership Monitoring Guidelines 2017, <https://en.unesco.org/creative-cities/sites/creative-cities/files/Membership%20Monitoring%20Guidelines%202017.pdf>, (Erişim Tarihi: 21 Mart 2017).
- UNESCO (t.y.). UNESCO Creative Cities Network: Reporting and Monitoring, <http://en.unesco.org/creative-cities/content/reporting-monitoring>, (Erişim Tarihi: 21 Mart 2017).
- Xiaomin, C. (2017). "City of Gastronomy" of UNESCO Creative Cities Network: From International Criteria to Local Practice, Social Systems Studies, 55-67, <http://www.ritsumei.ac.jp/acd/re/ssrc/result/memoirs/tokusyuuugou201707/tokusyuuugou201707-08.pdf>, (Erişim Tarihi: 18 Haziran 2017).